

zaključku pokazuje kako se arhaični sloj magijskog tipa karnevala isprepliče sa, za Bužeštinu, novijim slojem karnevala s elementima pokladne kritike. Tako se i Pust u Bužeštini postavlja u okvir istraživanja poklada u Hrvatskoj.

Mira Francetić (Pazin, Etnografski muzej) radom Uskršnji običaji srednje Istre započinje sustavnije istraživanje godišnjih običaja na području Istre, prije svega radi izrade baze podataka u Etnografskom muzeju Istre u Pazinu. Stoga ovaj prilog donosi samo opise koji su dragocjeni za razvrstavanje građe i njezinu daljnju obradu. Autorica je kroz vlastita terenska istraživanja obradila mjesta središnje Istre, te je prilog temeljila na opisima običaja onako kako su se žitelji pojedinih mjesta sjećali. Ponegdje je rečeno što se danas zbiva, premda prilog nije koncipiran na usporedbi sadašnjosti i prošlosti, već donosi najviše podataka iz razdoblja između dva rata.

Lidija Nikočević (Rijeka, Državna uprava za zaštitu spomenika kulture i prirodne baštine) u radu Tradicijska arhitektura sjeverne Istre i Čičarije i problemi zaštite prikazala je karakteristike sjevera Bužeštine i Čičarije ističući probleme zaštite izvornoga graditeljstva. To su problemi s kojima se susreće u svojoj svakodnevnoj praksi, a koji se, kako autorica upozorava, moraju rješavati u zajedničkom pristupu i etnologa i zaštitara kulturne i prirodne baštine.

Zlatko Mileusić (Zagreb, Etnografski muzej) u radu O transhumanciji u gospodarskoj tradiciji Istre analizira odnose društvenih i prirodnih uvjeta što su utjecali na transhumanciju u Istri. Tradicija transhumancije je održavana u svim razdobljima s tim da je svoj vrhunac pokazala u vrijeme pristizanja novih struja doseljenika iz jadranskoga zaleđa, kojima je takav oblik stočarstva bilo osnovno, a često i jedino zanimanje. Od takve tradicije, koja je zamrla prije nego li je etnografski bolje istražena, ostali su brojni toponimi iz stočarske nomenklature.

Vesna Katarinčić-Škrlić (Buzet, Općinski sud) obrađuje seoske zajednice Čičarije i kao pravnica objašnjava ovaj oblik vlasništva u gospodarstvu posebno stočarstvu Čičarije.

Zdenko Balog (Križevci, Narodno sveučilište) u prilogu Leksička građa Kvaderne bratovštine Sv. Bartola u Roču (II dio) nastavlja tumačenje pojmova pisanih u Roču u razdoblju od 1523. do 1628. godine, danas manje razumljivih.

Dražen Vlahov (Pazin, Povijesni arhiv Pazin) u radu Knjiga Bratovštine Sv. Roka u Humu donosi uvodnu raspravu o tom glagolskom rukopisu.

U trećem dijelu knjige objavljene su pjesme već poznatih domaćih autora Miroslava Sinčića i Vlade Pernića i pripovjetke Milene Draščić Rušnjak, Fedora Putinje i Ivana Draščića. Prvi put se u Zborniku javljaju Daniele Sirotić i Elena Rušnjak.

Prikazi, kao 4. dio knjige, počinju prilogom Mirjane

Pavletić, Kulturni programi na Bužeštini tijekom 1995. godine a o zaštiti kulturne baštine u 1995. godini, a posebno o restauraciji retable crkve u Velom Mlunu i o izlasku Šestog sveska "Analesa" pisao je Božo Jakovljević, glavni i odgovorni urednik.

O Bibliografiji Buzetskog zbornika (1976-1995) autorice Marije Petener Lorenzin, objavljene kao 21. knjiga Buzetskog zbornika, piše Teo Grujić, o obnovi crkve Sv. Andrije u Velom Mlunu tiskan je izvještaj Igora Jakca, a o dosada objavljenoj dvadeset i jednoj knjizi Zbornika kraći je prilog Stjepana Kraljevića.

Bibliografiju Želimira Janeša, i jednu pjesmu posvećenu ovom umjetniku, realizatoru spomenika u Aleji glagoljaša napisao je Vlado Pernić.

Izdavač knjige je d.o.o. Josip Turčinović u Pazinu, a suizdavači su: Katedra Čakavskog sabora Buzet, Narodno sveučilište "A. Vivoda" Buzet i Institut za etnologiju i folkloristiku Zagreb.

Božo Jakovljević

Milan Bufon: PROSTOR, MEJE, LJUDJE. Slovenski raziskovalni inštitut v Trstu, Znanstveni inštitut FF Ljubljana, Trst 1995, 439 strani

Knjiga PROSTOR, MEJE, LJUDJE je nadaljevanje već letnoga raziskovalnoga dela dr. Milana Bufona o strukturi, položaju in vlogi slovenske manjšine v Italiji. Ta nekoliko predelana doktorska disertacija je celotna socialnogeografska analiza učinkov družbenogospodarskega in regionalnega razvoja obmejne goriške regije.

Po spremni besedi staroste slovenske socialne geografije dr. V. Klemenčiča, avtor na dvanajstih straneh uvoda razloži pojem geografija obmejnosti. Uvodni del zaključí z mislijo "da je geografija obmejnosti tisto slovensko raziskovalno področje, pri katerem je slovenska znanost dosegla morda še največ pri svoji mednarodni afirmaciji in postala tako soudeleženska, če že ne sooblikovalka sodobnih geografskih raziskovalnih naporov v okviru obmejne problematike."

Da bi nam lažje posređoval rezultate proučevanja razvoja prekomejnih odnosov, strukture obmejnega območja in vrednotenja obmejnosti na Goriškem, avtor nadaljevanje knjige razdeli na tri dele. V prvem, ki ga poimenuje PROSTOR IN MEJE, predstavi historiat današnje goriške obmejne regije in razloži, kako je spreminjanje meja vplivalo na organizacijo goriškega obmejnega prostora in življenje prebivalcev tega območja na obeh straneh slovensko-italijanske meje.

V uvodu drugega dela z naslovom PROSTOR IN LJUDJE avtor predstavi teritorialne okvire proučevanega ozemlja. V Italiji to ozemlje zavzema celotno Goriško

pokrajino (brez občine Gradež) s 130.000 prebivalci, v Sloveniji pa celotno občino Nova Gorica s 60.000 prebivalci. Da bi poudaril vpliv meje, je avtor na tem 956 km² velikem ozemlju vzel pod drobnogled petkilometrski obmejni pas z obeh strani meje (325 km², 94.000 prebivalcev) in tako dobil primerljivi, približno enako veliki teritorialni enoti. Nadaljevanje drugega dela je skoraj 150 strani podrobno in izčrpno predstavljenih socialnogeografskih statističnih podatkov, ki so tudi nazorno prikazani s številnimi kartogrami, grafiki, tabelami, dendogrami.

Medtem ko prva dva dela trilogije temeljita na proučevanju tuje in domače literature ter statističnih virov, je osnova tretjega dela (MEJE IN LJUDJE) terensko delo oziroma anketiranje s pomočjo družinske anketne pošte o problematiki obmejnosti, ki je predstavljena v prilogi. Anketa je sicer dolga, vendar je avtor z njo ugotovil osnovne prostorske vezi obmejnih krajev, prekomejne vezi goriškega obmejnega prebivalstva in strukturo funkcionalne povezanosti obmejnega prostora. S pomočjo ankete je proučeval elemente kulturne integracije in ocenjeval stopnjo socialne prekomejne integracije goriškega obmejnega pasu.

Na koncu knjige so še povzetki v italijanščini in angleščini, obširna bibliografija, dve prilogi ter kazala 77 kartogramov in grafikonov in 99 tabel. Za zaključek naj citiram V. Klemenčiča: "Knjiga je nov prispevek k pogledom na vlogo manjšin kot obmejnega prebivalstva pri oblikovanju novega tipa preko meje povezane obmejne regije. Bufona to delo uvršča med avtorje, ki pomembno prispevajo k uveljavitvi pomena manjšin in njihovih prostorskih funkcij v prekomejnem povezovanju."

Ivica Pletikosić

Giulio Manzini, Luciano Rocchi: DIZIONARIO STORICO FRASEOLOGICO ETIMOLOGICO DEL DIALETTO DI CAPODISTRIA. Centro di ricerche storiche, Unione italiana - Fiume, Università popolare di Trieste, Istituto regionale per la cultura istriana - Trieste, Regione del Veneto - Venezia, Trst-Rovinj 1996, 354 strani

Po dolgem času imam v rokah odličen dialektalni slovar. Gre za besednjak koprškega beneškega dialekta, ki sta ga napisala Giulio Manzini in Luciano Rocchi.

Giulio Manzini, ki smo ga doslej poznali kot narečnega pesnika, je Koprčan, ki je svoje mesto zapustil po II. svetovni vojni in se je v starejši življenjski dobi, ko spomini in melanholija postanejo močnejši in ko, tako vsaj pravijo, ima človek malo več časa, odločil napisati slovar materne narečja, narečja, kakršno so

govorili Koprčani v časih pred II. svetovno vojno, narečja, ki ga je tudi danes moč slišati po koprških ulicah, a le iz ust starejših Italijanov; mlajši govorijo nekoliko drugače, kar je sicer povsem normalno za vsak idiom - jezik se pač razvija in ubira lastne skrivnostne poti, in starejši venomer tarnajo, da so ljudje včasih govorili "lepše".

Treba je še poudariti, da je slovar pred nami vreden tudi zaradi specifičnega položaja vseh istrskih beneških dialektov, se pravi tudi koprščine, ki so po II. svetovni vojni, predvsem po l. 1954, zamenjali vlogo s slovenskimi oziroma hrvaškimi govori, ki so jih zaradi novih državnih meja potisnili v ozadje. Tako je istrobeneščina nadaljevala svoj razvoj v bistveno spremenjenih okoliščinah, zato se govorica mladih še bolj kot sicer razlikuje od izražanja starejših kadrov.

Pomembno je torej, da nam je Manzini ohranil govorico, ki je kmalu ne bi bilo več mogoče zapisati in popisati (starejši ljudje, na žalost, umirajo in z njimi v grobove odhajajo tudi besede, reki, besedne zveze ipd.). Za govorico mlajših italijanskih istrskih kadrov, se pravi tudi za današnji beneški koprski idiom, pa je še čas, ker bo, kot vse kaže, njen razvoj še precej precej časa potekal brez radikalnih sprememb socioloških in kulturoloških pogojev.

Drugi avtor slovarja, Luciano Rocchi, je predavatelj na Visoki šoli za prevajalce v Trstu. Čeprav sodi med mlajše znanstvenike, se z etimologijo ukvarja že vrsto let; objavil je tudi več knjig. Kot učenec in danes sodelavec pomembnega italijanskega jezikoslovca, Franca Crevatina zvesto nadaljuje, pa tudi dopolnjuje, Crevatinov etimološki uk. Rocchi je v slovarju poskrbel za etimologije in za to, da je slovar dobil profesionalno obliko.

Ne vem, kdo se je spomnil, združiti pri delu ob isti knjigi profesionalnega jezikoslovca in popolnega "amaterja", a izkazalo se je, da je to idealen recept za dober, v našem primeru odličen dialektalni slovar. Manzini, izvorni govorec, ki je stoprocentno doma v beneški koprščini, nam je suvereno podal levo stran, frazeologijo in razlage, Rocchi pa je poskrbel, da je vsak poudarek točno na svojem mestu, da je vse skupaj označeno in postavljeno, natanko tako, kot nas uči sodobna leksikografija, skratka, opremil je besednjak s sodobnim znanstvenim aparatom -pa še zanesljive etimologije je dodal. Vsem založnikom toplo priporočam enak recept.

No, pa k slovarju. Oblikovan je pregledno, na enak način kot vsi slovarji tega založnika. Moram pohvaliti tudi izbiro velikosti črk, ki jih lahko bere tudi starejši človek brez posebnih (*ta močnih*) očal, kajti kako je lahko slovar, poleg katerega moraš vedno imeti pripravljeno lupo, priročen (slovar pa, jasno, mora biti priročen) - lahko mi verjamete na besedo, po štiri-desetem letu postane velikost črk v knjigi še kako pomembna zadeva.